

ข้อมูล ข้อเสนอเรื่อง ป่าไม้ กับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

เสนอในเวทีสมัชชาข้อเสนอด้านทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม จังหวัดขอนแก่น ปี 2562

พื้นที่จังหวัดขอนแก่น

- จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ 10,885.991 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6.8 ล้านไร่
- การปกครอง มี 26 อำเภอ 198 ตำบล 225 ท้องถิ่น 2,338 หมู่บ้าน 389 ชุมชน
- ประชากร(ข้อมูลจาก สنج.สถิติแห่งชาติ .ค.2561) ชาย 889,505 คน หญิง 916,390 คน รวมทั้งสิ้น 1,805,895 คน

พื้นที่ป่าไม้ :

คิดพื้นที่ป่าไม้ ประมาณ ร้อยละ 37 ของพื้นที่ทั้งหมด

พื้นที่	จำนวน (ไร่)
อุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง	746,250
วนอุทยาน 2 แห่ง	6,200
ป่าสงวนแห่งชาติ 22 ป่า	1,697,052
รวม	2,449,502
ป่าชุมชน 356 แห่ง	70,516
รวมพื้นที่ป่าไม้ทั้งสิ้น	2,520,018

- **มลพิษที่ปรากฏ** : ข้อมูลที่น่าเสนอ ในครั้งนี้เป็นการคำนวณแบบคร่าวๆ โดยใช้ข้อมูลระดับประเทศ เป็นตัวอ้างอิง
 - 1.มลพิษทางอากาศ ข้อมูลจากสำนักงาน นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กล่าวว่าในปี 2560 คนไทยปลดปล่อยก๊าซ
- **คาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่บรรยากาศ 3.9 ตัน/คน/ปี** นั้นแสดงว่าคนในจังหวัดขอนแก่นสร้างมลภาวะทางอากาศ 7,042,900.5ตัน/ปี
 +++(การปลดปล่อยคาร์บอน จากการขนส่ง 983,899.044 ตัน/คน/ปี)
 - 2.มลพิษทางน้ำ www.sri.cmu.ac.th ได้รายงานว่าคุณในภาคอีสานปล่อยน้ำเสีย 318 – 322 ลิตร/คน/วัน แสดงว่าคุณในจังหวัดขอนแก่นมีการปล่อยน้ำเสีย 5,4274,610 ลิตร/วัน หรือ 574,274.61 ลูกบาศก์เมตร/วัน ขณะนี้มีบ่อบำบัดน้ำที่รับได้ 50,000 ลูกบาศก์เมตร/วัน ที่บึงทุ่งสร้าง

3. ขยะ ข้อมูลจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า ในปี 2560 (http://www.onep.go.th/env_data/2016/01_53/) กล่าวว่า คนไทยผลิตขยะ 1.14 กิโลกรัม/คน/วัน ดังนั้นคนในจังหวัดขอนแก่น มีการผลิตขยะ 2058720.3 กิโลกรัม/วัน หรือ 2,058.72 ตัน / วัน มีรายงานจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กล่าวว่า ในปี พ.ศ.2559 จังหวัดขอนแก่นมีขยะสะสม 745,904 ตัน

4. มลพิษทางดิน จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ปลูกอ้อย ประมาณ 613,954 ไร่ (2559-2560) มีการใช้สารเคมี ยาฆ่าหญ้า โดยเฉลี่ยประมาณ 1.5 ลิตร/ไร่/ปี นั่นเท่ากับเกษตรกรชาวไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง ชาวนา ใช้สารเคมีการเกษตร ยาฆ่าหญ้า มากกว่า 613,954 ลิตรอย่างแน่นอน ซึ่งส่งผลให้ ทั้งอาหาร สุขภาพ ของประชาชนมีปัญหาเพิ่มทุกๆปี

บทเรียนจากการใช้ต้นไม้ในการจัดการมลพิษ

... หลักในการคำนวณการกักเก็บน้ำ จากส่วนวิจัยต้นน้ำ
สำนักอนุรักษ์และการจัดการต้นน้ำ กรมอุทยาน
แห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช จากการรวบรวมผล
การศึกษาทั่วประเทศ พบว่า ในพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร
ป่าแต่ละชนิดมีความสามารถในการเก็บกักน้ำได้
ดังต่อไปนี้

ลำดับ	ชนิดป่า	จังหวัด	ความลึก ของชั้น ดิน(cm)	ความพรุน ของดิน(ดินทั้งหมด (ลบ.ม)	ปริมาตรของ ดินทั้งหมด (ลบ.ม)	ปริมาณน้ำที่เก็บ กักไว้ในดิน(ลบ. ม.)
1.	ป่าดิบชื้น	สงขลา	100	47.82	1,000,000	478,200
2.	ป่าดิบแล้ง	นครราชสีมา	70	45.49	700,000	318,430
3.	ป่าดิบเขา	เชียงใหม่	150	63.17	1,500,000	947,550
4.	ป่าเต็งรัง	นครราชสีมา	30	48.05	300,000	144,150
5.	ป่าเบญจ พรรณ	ลำปาง	60	43.53	600,000	261,180

จังหวัดขอนแก่นมีป่าไม้ 2503355 ไร่ หรือ 4005.368 ตาราง
กิโลเมตร เกือบทั้งหมดเป็นป่าเต็งรัง ดังนั้นจึงมีความสามารถ
กักเก็บน้ำใต้ดิน 577,373,797 ลูกบาศก์เมตร / ปี

การคำนวณค่ากักเก็บคาร์บอน การคำนวณปริมาณคาร์บอนจากป่า
เต็งรัง 5.6 + 2.9 ตัน / ไร่ (www.forest.go.th_development) จังหวัดขอนแก่น
มีป่าไม้ 2,503,355 ไร่ ดังนั้นจึงมีความสามารถกักเก็บคาร์บอนได้
14,018,788 ตัน / ปี

จากงานวิจัยของ วสันต์ จันทร์แดง ลดาวัลย์ พวงจิต และ ศาพิศ ดิลก
สัมพันธ์ ทำการศึกษาการกักเก็บคาร์บอนของป่าเต็งรังและสวนป่ายูคา
ลิปตัส ณ.สวนป่ามัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ตีพิมพ์ใน วารสารวนศาสตร์
29 (3):36-44(2553) กล่าวว่า ป่าเต็งรังในสวนป่ามัญจาคีรี สามารถกักเก็บ
คาร์บอนได้ 3.632 ตัน / ปี ดังนั้นการกักเก็บคาร์บอนในต้นไม้ของจังหวัด
ขอนแก่นมีเพียง 9,092,158.36 ตัน / ปี

จากการศึกษาในต่างประเทศพบว่า ต้นไม้สามารถดูดซับฝุ่น
ละอองได้ดี ต้นไม้ที่ใบเป็นขน ผิวหยาบและโตเร็ว เช่น ต้นเชือก
มะม่วง ฝรั่ง มะม่วง หิมพานต์ จาน อโศกอินเดีย เป็นต้น
จังหวัดขอนแก่น มีฝุ่นขนาด 2.5 P M หนาแน่นกว่าทุกจังหวัดใน
ประเทศ จึงควรต้องร่วมมือกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ศึกษา
ทดลอง เรื่องปลูกไม้เพื่อดูดซับคาร์บอนและฝุ่น อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ :

1. จากข้อมูลในเบื้องต้น แสดงให้เห็นว่า จำเป็นต้องมีการศึกษาสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัดขอนแก่น เพื่อประกอบการวางแผนรองรับการพัฒนาตาม โครงการของจังหวัด หรือ รัฐบาล เช่น smart city BIO HUP ฯลฯ
2. ควรมีโครงการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ สถานการณ์ของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ในประเด็นที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นผลกระทบนโยบายสาธารณะ และ การมีส่วนร่วม จิตอาสา ในการดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น การสร้างป่าชุมชนในเมือง เพื่อดูดซับฝุ่นละออง และ คาร์บอน การปลูกต้นไม้เพื่อดูดซับมลพิษ
3. สถาบันการศึกษาควรจัดทำ ecological foot print นำเสนอให้ประชาชนได้รับทราบเป็นระยะ
4. ควรส่งเสริมให้เยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์รักบ้านเกิด สร้างบ้านเมืองอย่างยั่งยืน
5. ส่งเสริม ผลักดัน การออมทรัพย์โดยการปลูกไม้ยืนต้น (ธนาคารต้นไม้) ในที่ดินส่วนบุคคล หรือ ที่ชุมชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ และคืนความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่ ที่นา ที่สวน และพื้นที่ระบบนิเวศน์ให้กับธรรมชาติ
6. ควรจัดตั้งกองทุน เพื่อดูแลผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากนโยบายภาครัฐและเอกชน

เศรษฐกิจสีเขียว : (Green Economy)

เป็นเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นให้เกิดความกินดีอยู่ดี ของมนุษย์และความเท่าเทียมทางสังคม โดยลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของระบบนิเวศเป็นผลลัพธ์ ซึ่งมีองค์ประกอบของความเป็นเศรษฐกิจสีเขียว แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้.

1. พลังงานซึ่งนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น พลังงานน้ำ ลม แสงแดด ความร้อนใต้พิภพ ฯลฯ เป็นพลังงานธรรมชาติที่ไม่หมด เหมือนเชื้อเพลิงฟอสซิลชนิดต่างๆ และ ไม่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

2. อาคารสีเขียว อาคารซึ่งออกแบบและสร้างให้ใช้ทรัพยากรในการก่อสร้างน้อยและประหยัดพลังงานในการใช้สอย เช่น ติดตั้งแผงรับพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบหมุนเวียนน้ำฝนมาใช้ภายในอาคาร

3. พาหนะสะอาด ยานพาหนะที่ใช้พลังงานทางเลือก หรือ พลังงานสะอาดแทนการใช้พลังงานจากฟอสซิล เช่น รถพลังงานไฟฟ้า รถไฮบริดจ์ ฯลฯ

4. การจัดการน้ำ มีการอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติ บริหารจัดการน้ำในเชิงเศรษฐกิจให้มีการใช้ขงานคุ้มค่า มรการบำบัดน้ำเสียจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กลับคืนสู่ธรรมชาติ อย่างปลอดภัย

5. การจัดการของเสีย ขยะ โดยการคัดคั้น นวัตกรรมการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ การบำบัดของเสีย การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ให้เกิดขยะน้อยที่สุด

6. การจัดการที่ดิน การอนุรักษ์ที่ดิน การฟื้นฟูสภาพดิน การจัดพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง ป่าชุมชนเมือง เกษตรอินทรีย์ ฯ

แนวทางการสร้างป่าไม้ของประชาชน :

โอกาสที่ประชาชน จะมีป่าไม้ และสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติของตน สำหรับผู้ที่มีที่ดิน โฉนด นส.3 สปก. และที่ดินที่ได้รับอนุญาตโดยรัฐ เพราะ กฎหมาย 2 ฉบับ ที่เป็นโอกาส และ เครื่องมือ ในการสร้างป่าไม้ประชาชนได้

1. พร.บ ว่าด้วยการรับรองให้ใช้ไม้เศรษฐกิจ 58 ชนิด ประกันการกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์
2. พร.บ แก้ไข ไม้หวงห้าม ตาม พร.บ ป่าไม้ พ.ศ.2484 เป็นไม้ไม่หวงห้าม ถ้ำขึ้น ในที่ดินของบุคคล ทั้งที่ดินที่เป็นเอกสิทธิ โฉนด น.ส.3 สปก. และที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากรัฐ ไม้หวงห้าม ตาม พร.บ ป่าไม้ 2484 สามารถตัด แปรรูป สร้าง เศรษฐกิจในระดับครอบครัว วิสาหกิจชุมชน ได้ ซึ่งรูปแบบที่กำลังส่งเสริม โดย ธกส. ในขณะนี้ คือ ธนาคารต้นไม้ หรือ พัฒนาการ สร้างป่า ปลุกไม้เพื่อใช้หนี้ ได้ ในอนาคต.

สวัสดิ์

นายวิพัฒนาชัย พิมพ์หิน

รวบรวม

23 พ.ค. 2562

